

Recenzia

Ján Letz, *Mystičky Západu.* Inšpirácia pre kresťanskú filozofiu a teológiu

Vyd. Michala Vaška, Prešov 2002

Mám pred sebou originál knihy významného slovenského kresťanského filozofa, ktorého dielo dobre poznám. Oproti jeho predchádzajúcim ôsmim či deviatim monografiám je toto dielo pre mňa príjemným prekvapením, aj keď predstavuje určité tematické odbočenie. Prof. Letz napísal síce r. 1994 monografiu *Fenomenológia náboženstva*, ale ostatné jeho monografické práce sú svojím zameraním rýdzo filozofické, prevažne z problematiky metafilozofie, teórie poznania, ontológie a filozofickej antropológie.

Toto autorovo odbočenie a – môžem povedať, že odbočenie šťastné, lebo mu umožnilo dostať sa zo žánru prísnej vedeckosti a otvoril sa tak širšej čitateľskej obci – má zrejme dôvod v tom, že sa pokúsil nájsť hlbšie a širšie odôvodnenie svojho konceptu experienciálno-evolučnej a kreačno-evolučnej filozofie a nájsť pre neho nové gnozeologické východiská. Na bohatom duchovno-experienciálnom materiáli, ktorý tvorivým spôsobom zaexperimentálnil, systematicky podáva a novým spôsobom podopiera a vysvetľuje východiská svojej osobitnej personalistickej filozofie. Popri momente duchovno-evolučnom a ontogenetickom vystupuje v diele moment kenotický, ktorý tvorí základnú bázu pri zjednocovaní sa človeka (mystičky) s božskou Osobou, resp. s božskými Osobami v láske. Fenoméni lásky takto uňho nadobúda novú antropológickú, ontologickú až ontoteologickú dimenziu. Tento svoj zámer prof. Letz potvrdil a ďalej rozvinul dňa 25. 10. 2002 vo svojej prednáške prednesenej na medzinárodnej konferencii na Fakulte humanitných vied UMB v Banskej Bystrici *Súčasná spirituálne podoba ľudského života* na tému *Absolútna priorita lásky v spirituuálne kresťanských mystičiek Západu*, ktorú som mal možnosť si vypočuť. Prof. Letz sa tiež usiluje pomocou mystiky novým spôsobom reinterpretovať vieru, ktorej základňou je živý a vzájomný vzťah medzi Bohom a človekom.

Na tomto jeho diele je cenné to, že ho bude môcť čítať i nefilozof, ktorý sa v ňom viacej zamerá na biografické, spirituálne a rozličné mystické fenomény mystičiek a nemusí venovať takú pozornosť mysliteľskej línii diela. Podotýkam, že dielo obsahuje 30 % pôvodných textov mystičiek, čo mu dodáva autentickosť a živosť. To, že viaceré texty sú prevzaté z druhotných prameňov, nie je na škodu diela; autor sa totiž nezameriava na textovú kritiku vyjadrení mystičiek a ich spirituálnych sprievodcov a interpretátorov, ale primárne hľadá v týchto textoch mytologické, teologické a najmä filozofické implikácie.

Dielo prof. Jána Letza považujem za pozoruhodné a v mnohom ohľade za pôvodné tak koncepciou spracovania, ako aj interpretáciou textov, a preto ho rád odporúčam študovať najmä študentom a študentkám humanitných vied na všetkých fakultách slovenských univerzít, ale aj ďalším záujemcom a členom Ústredia slovenskej kresťanskej inteligencie, predovšetkým však filozofom a etikom.

Lukáč Ján Veverka